

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

în CAPITALĂ : Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
DISTRICTE : 36 18 10 .
STRĂINĂTATE : 48 24 12 .

Articolii nepublicați nu se înapoiază

PENTRU ABONAMENTE, ANUNCIURI și RECLAME a se adresa :

În ROMANIA : La administrațiune, Pasajul Român, Nr. 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
HAMBURG : La *Adolf Steiner*, Gänsemarkt, 68, Biroul central de anunțuri pentru Germania.
Pentru FRANȚIA, ANGLIA, AUSTRO-UNGARIA și ITALIA : Se va adresa la *Agence Havas*, Paris.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pagina IV-a 30 bani
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei
— Scrisorile nefrancate se refuză. —

Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIN ZIARUL STREINE

Paris, 5 Februarie.

Emoțiunea cauzată în lumea politică prin moartea arhiducelui Rudolf este aproape tot așa de mare ca și în Viena. În culoarele Camerilor lumea s'a ocupat mai mult de acest eveniment, decât de criza ministerială. Toți deputații, ca și toți bărbații politici fără excepție, vorbind despre tânăra prinț, răpit așa de brusc afecțiunii poporului său, manifestă sincere regrete. Această moarte se consideră ca una ce va avea mari consecințe pentru viitorul continentului.

Arhiducele Rudolf trecea într'adevăr de un spirit înțelept și liberal, capabil de a contrabalansa în Europa influența reacționară ce ar porni de undeva.

Pentru Austria și pentru Unguri arhiducele era speranța unui viitor dintre cele mai strălucite. El le susținea legitima lor ambițiune, el le încuraja orgoliul național. Sunt aici un număr oare-care de șovinisti, ce cred că el ar fi dat într-o zi mâna Franței, spre a resturna aliața triplă și a recuceri țerile sale în această evoluțiune politică, toată vechea ei mărire.

Foile de aici de orice nuanță își exprimă simpatia lor pentru națiunea austriacă și familia imperială așa de crud încercată.

Constantinopol, 5 Februarie.

Neue Freie Presse din Viena a continuat în zilele trecute un articol asupra unei pretinse confederațiuni a statelor balcanice, ce a fost fără îndoială mult mai mult remarcat la Constantinopol, decât la Viena. Poliția a confiscat articolul în toate locurile publice; el a fost tradus în turcește și s'a dat în meditațiunea înțelepților Porții și al palatului. Confederațiunea, de care se vorbește în acel articol, a părut a fi un ce alarmant și amenințător pentru Turcia și îndată s'a zis că trebuie să se avizeze la mijloacele de a conjura pericolul. Marele vizir a invitat consiliul de miniștri să discute textul unei note circulare, adresată de Poartă reprezentanților Turciei în străinătate. Această notă conține două cerțiuni. Poarta, prin canalul reprezentanților săi, întreabă pe Puterile interesate, între care este Serbia și România, dacă e adevărat că ar fi vorba despre crearea unei confederațiuni a statelor balcanice, exclusiv creștine, și apoi dacă această confederațiune e formată într'un scop ostil Turciei.

Berlin, 6 Februarie.

Kreuzzeitung anunță din Petersburg, că Morier își va părăsi postul de ambasador englez. Numita foase observă despre incidentul de ieri cu Gefiken în parlament, că ministrul de justiție Schelling a avut de apărut o cauză imposibilă din punctul de vedere juridic. Incercarea ministrului de a se referi la legea presei e o monstruositate. Că Bismark n'a fost la desbatere officioșii scuză zicând, că în timpul ședinței Reichstagului a avut de lucru cu împăratul. La primirea misiunii marocane, la care a lipsit Bismark, s'a remarcat mult, că împăratul după audiența a dat brațul ambasadorului marocan, om bătrân, și l'a condus însuși pe scară la vale.

Iglau, 6 Februarie.

Doica de odinioară a arhiducelui Rudolf, d-na Rehor și fiica sa, fostă odinioară soră de lapte a prințului imperial, jlesc profund moartea prințului.

Roma, 6 Februarie.

Papa Leo XIII a primit de la împăratul Franz Iosef o telegramă de vreo două mii cuvinte, în care erau expuse toate împrejurările morții prințului imperial. Papa a răspuns la această telegramă, în care Maj. Sa a declarat, că cea mai mare mângâiere, ce poate afla pe pământ, au fost pentru dînsul cuvintele sancțiunii sale.

Constantinopol, 6 Februarie.

Ministrul președinte Salisbury a desmințit categoric șgumotul despre rechemarea ambasadorului White.

Belgrad, 6 Februarie.

Prin ucuz regal vor fi licențiați mulți funcționari progresiști; unii sunt puși în pensie, alții permutați; în locul lor se numesc persoane, sau politicește neutrale, sau liberale.

București, 28 Ianuarie 1889

Grija ori-cărui patriot trebuie îndreptată, către întărirea statului din care face parte și către îndrumarea lui trăinică spre civilizațiune.

Pecunoaștem că toate partidele unei țeri sunt încălzite de această grije. Nu e nici un bun cetățean, care să nu dorească ca țara sa se ajungă cât de puternică, cât de cultă, cât de avută.

Deosebirile dintre noi n'au în vedere idealul, căci acest ideal este al tuturor. Și eu cred că d. I. Brătianu ca și d. Nucșoreanu, că d. Catargiu ca și d. Nădejde, că d. Carp ca și d. Panu, ca doriță sunt deplin uniți într'aceiași țel.

Adevăratele deosebiri însă dintre oameni, ca și dintre partide, se fac nu asupra formulei generale de dorință patriotice, ci asupra mijloacelor prin care aceste dorințe pot fi mai lesne aduse la îndeplinire.

Așa, în statul nostru, unii cred că idealul acesta poate fi mai repede ajuns, prin lăsarea oamenilor de capul lor, prin înlăturarea ori-cărei piedici de la acțiunea individului, prin abandonarea tuturor în jocul liber al forțelor naturale, luptând fie-care cum poate pentru a și apăra existența, munca cu capitalul, producțiunea națională cu concurența străină, oamenii de treabă cu mișei, adevărul cu calomnia, corupțiunea cu cinstea, etc. — Aceasta e doctrina liberală, în deosebitele ei evoluțiuni.

Sunt însă alții, cari din contră sunt convinși, că idealul național ar fi compromis prin această doctrină și reclamă ca societatea să fie cheazășuită prin legi, cari să asigure ordinea publică, prin asigurarea drepturilor naturale ale individului într'atâtea drepturi folosesc obștei, prin asigurarea averei și persoanelor în contra instinctelor rele, prin apărarea celui slab în contra celui tare, prin înfrățirea muncii cu capitalul, prin adaptarea și sporirea producțiunii naționale față cu concurența străină, etc. — Aceasta este doctrina conservatoare, care și dânsa merge progresând în raport cu dezvoltarea statului.

Înlăuntrul fie-cărei din aceste doctrini, sunt oameni mai greoi și oameni mai iuți. De o parte vezi liberali, radicali, socialiști, fie-cari cu subdivisiunile lor. De altă parte vezi conservatismul de castă medieval și conservatismul modern, care ține seamă de dezvoltarea statului, de forțele deosebitelor straturii sociale, de cuceririle liberalismului, și caută a merge înainte ținând socoteală de porțiunea de dreptate chiar a socialismului și având grije de trebuințele reale ale țerii.

În țara noastră, doctrina libe-

rală este într'atâtea compromisă mai mult din cauză că dînsa a fost rău reprezentată în acești 12 ani din urmă, de cât din cauză că ea ar fi judecată cu pătrundere de opiniunea publică. Greșelile și delicturile comise prin lipsa de capacitate și relele năravuri ale cărmuirii trecute, au stricat foarte mult liberalismului național, așa că acumă ei va trebui multă vreme până să se ispășească și să mai recâștige încrederea publică.

Cât despre doctrina conservatoare, orcare ar fi prevențiunile trecutului, ea a câștigat mult teren, din împrejurarea bărbaților de valoare, cari recunoscând cuceririle societății moderne și studiând cu seriozitate trebuințele statului, s'au afirmat ca reformatori, și reclamând ordinea legală în contra bunului plac, omagiul meritului în contra prejudiciilor de neam, grija de clasele desmoștenite în contra lăcomiei exploatare, caută să dea o satisfacțiune de fapt suferințelor reale ale societății. Acest conservatism modern, represinat cu onoare de bărbații cari constituiesc cabinetul actual, este—după noi—scândura de scăpare pentru statul românesc, în naufragiul cel făcuse nenorocitul regim căzut în Martie.

A fost o fericire că, în câmpul conservator, s'a găsit această legiune de oameni, adăpați la isvoarele sănătoase ale științei și cu conștiințe profunde de țară, ca să poată pe de o parte servi patria în pericol, iar pe de altă parte să salveze chiar creditul și viitorul partidului conservator.

Poate că astăzi, în colcăitul patimilor, acest mare serviciu adus țerii este contestat. Câte odată, detracțiunea e mai pasionată la preținșii amici decât la adversari. Dar suntem siguri că are să vie o zi când țara ne va da dreptate *etiam contra omnes*.

Când prin întărirea statului românesc, astfel încât să se poată realiza progresele reclamate de liberalismul serios, se vor da societății noastre puterile de viață modernă, atunci rolul nostru va fi îndeplinit.

SERVICIUL TELEGRAFIC

"AL ROMÂNIEI LIBERE,

Viena, 8 Februarie.

Gazeta Oficială publică ordinul de zi adresat de împăratul flotei austriace. Acest ordin de zi e cu totul identic cu acela ce s'a adresat armatei și care s'a publicat ieri.

Ziarele consacra împăratului articole elogiase și entusiaste.

Nova Presă, zice că cuvintele împăratului sunt un monument înălțat de Franz Iosef împăratului, și că, în istorie, imagina sa se va prezenta spiritului popoarelor sale atingătoare descrișă de soțul său.

Londra, 8 Februarie.

Engltera și Statele-Unite acceptă propunerea făcută de Germania de a relua la Berlin conferința de la 1884, în privința Samoel.

(Havas).

A se vedea ultime știri pe pag. III-a

Cum se consultă țara

Domnule redactor !

Bacău, 25 Ianuarie 1889.

Ziarul *Lupta* din 25 Ianuarie, publică un articol intitulat "*Cum se consultă țara*", tratând despre modul în care s'au convocat proprietarii spre a și da părerea asupra legii tocmelor agricole.

Dacă ridicăm acele câte-va linii, nu intră în intențiunea noastră de a polemiza cu onorabili redactori al ziarului *Lupta*, ci numai a pune în vedere publicului cetitor inconveniente ce rezultă indescrisirea adevărului, când ziarele dau asemenea informațiuni, fără a cunoaște prealabil procedura cu care s'au urmat.

Astfel, în județul Bacău, d. prefect M. Sturza a fost convocat nu numai proprietarii și arendași, ci și țeranii în număr egal aproape, tocmai în scop de a se putea culege opiniunile ambelor părți interesate în chestiunea tocmelor agricole, s'au consemnat scrupulos toate opiniunile emise, fără osebite de starea socială al persoanelor ce le-au emis; în deosebi, s'au accentuat într'altel, motivele pentru care reprezentanții clasei muncitoare au expus necesitatea unei legi speciale și modificările echitabile ce cred dinșii necesare a se aduce legii actuale în vigoare, și astfel concretizându-se acele debateri, s'au înaintat rezultatul d-lui ministru de interne. Precum se vede s'au urmat în modul cel mai just posibil, și, fără a le cunoaște dinainte, conform cu vederile celor arătate în citatul articol al *Luptei*; aceasta probează odată mai mult că spiritul liberal și privilegiul iubirei poporului, nu este monopol exclusiv al unor oameni ce prin vorbe și articole de ziare pretind a aduce fericirea interesantel clase a muncitorilor.

D.

CRONICA ZILEI

S'a aprobat votul dat de consiliul comunal al Capitalei, în ședința s'a de la 4 Ianuarie a. c., de a se modifica statul personalului serviciului acciselor în sensul de a se suprima salariile a doi percepători și doi controlori clasa II, și cu economiele rezultate ast-fel, în sumă de 420 lei pe lună, să se înființeze încă șase guarzi comunali peste numărul celor existenți, cu salariu de 70 lei mensual fie-care.

✂

S'a aprobat regulamentul pentru reorganizarea serviciului interior al ministerului cultelor și instrucțiunii publice.

✂

Preotul Ioan Constantinescu, profesor de religione la externatul secundar de fete Nr. 1 din București, e numit definitiv la catedra sa.

✂

Sunt numiți în serviciul direcțiunii generale a căilor ferate:

D. Nicolae Gallea, inginer, actual șef de secțiune la serviciul exterior de întreținere, în postul de sub-șef de serviciu înființat prin bugetul anului 1889 la serviciul central al întreținerii.

D. Emile Soutzo, inginer, actual asistent de șef de secțiune, în postul de șef de secțiune la serviciul exterior al întreținerii, în locul d-lui Nicolae Gallea.

D. Ion Săndulescu, actual șef de gară clasa III, în postul de împieगत de mișcare clasa I.

D. Ioan Minescu, actual împieगत de mișcare clasa I, în postul de șef de gară clasa III.

D. Aurelian Manescu, actual controlor clasa I, în postul vacant de șef de birou la serviciul comercial.

D. Dimitrie Bulgaru, actual controlor clasa II, în postul de controlor clasa I la serviciul comercial, în locul d-lui Aurelian Manescu.

✂

D. Achil Petrescu, proprietar, a renunțat la salariul cuvenit d-sale ca primar al comunei Valea-Salciei pe tot timpul cât va funcționa, ca cu acest salariu să se facă mobilierul și reparațiunile necesare primăriei.

D. C. D. Soutzo, proprietar, asemenea a renunțat la salariul d-sale ca primar al comunei Slobozia, pentru a se construi un pod pe șoseaua comunală Slobozia-Tamboesci, la punctul Isvorul-Vârzaru.

✂

D. Gheorghe Orleanu, proprietar, a oferit gratis, până la 1 Iulie 1889, local pentru șala din comuna Andreiaș, în județul Iași și teren și toată lemnașă pentru construirea unui local școlii în zisa comună.

✂

Citim în *Curierul român* din Botoșani de la 24 curent :

Astăzi s'a condus la vecinical locaș bătrânul sepișean Henric Otariuk, vechiul și cunoscutul oricicultor al urbei noastre, proprietarul frumoasei grădini de fructe, flori și legumi, de lângă gară. Carul său mortuar era urmat de numeroasa sa familie și de mai toată colonia catolică din urba noastră, iar la moment s'a rostuit un bine-cugetat și bine-simțit discurs de către d. Ștefan Hajnal, student al școlii de agricultură din Cernăuți.

CORRESPONDENȚA «ROMÂNIEI LIBERE»

Craiova, 25 Ianuarie 1889.

ROSSI

Afșele anunțau că va trece prin țară pentru ultima oară. În Craiova avea să reprezinte patru piese, alese printre cele mai remarcabile din repertoriul său. Pentru mine în special, aceste patru zile erau să fie patru sărbători mari, cu atât mai mari cu cât știam că ele nu se vor mai repeta, cel puțin într'eu ce privește pe celebrul tragedian. De aceea mi' făceam o plăcere nespusa de a asista, de a mă bucura de existența lor.

A început cu Hamlet. Iată o ocazie furtivă de a vorbi ceva despre această bucată literară, care ocupă lumea de aproape trei secole, care abia astăzi se poate pricepe și comenta după justa ei valoare.

Ce este Hamlet? Ce reprezintă în definitiv acest personaj, considerat până astăzi într'o sferă de misticism ne înțeles?

Majoritatea autorilor dramatici, și buni și răi și mediocri, și mari și mici și mijlocii, majoritatea în fine a dramaturgilor de toată mâna, urmează, în scrierile lor dramatice, unele reguli pe cari, le cred ei, inerente, condiții indispensabile, spre a le face conform cerințelor. Unii dintr'înșii voiesc a expune numai niște fapte, numai niște anume situațiuni, sau a nume tipuri, sau a nume caractere, mai mult ori mai puțin exagerate. Pe aceste tipuri, le inconjoară de mai multe personaje secundare, le amenajează o a nume situație, o a nume serie de peripetii și un final mai mult ori mai puțin dramatic, și iată cam cum se alcătuiesc c piesă de teatru.

Alți autori caută să isbească în moravurile săv vre un prejudiciu oare-care al societății acestia, când se apucă de scris, adă înainte lor un scop, și deci un final către care tind și unde trebuie să ajungă, căci altminterlea, scrierea lor nu mai este decât o caricatură imposibilă.

Nimic din toate astea în Hamlet. Nici

